

Nr 268.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående uppförande av beskickningshus i Tokio m. m.; given Stockholms slott den 21 april 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen ministern för utrikes ärendena hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Rickard Sandler.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten å Stockholms slott den 21 april 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Ministern för utrikes ärendena anför efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet:

I statsverkspropositionen till 1938 års riksdag (kapitalbudgeten, bilaga 2, punkten 3) anmäldes, att i samband med ombyte å sändebudsposten i Tokio i början av år 1937 en grundlig undersökning verkställdes av därvarande beskickningshus, och att det visat sig, att huset varit utsatt för sätningar och lidit skador av sådan omfattning, att det finge anses förenat med livsfara att bebo detsamma, särskilt med hänsyn till den på orten förevarande risken av större eller mindre jordskalv. Då husets tillstånd vore sådant, att reparation av detsamma icke syntes kunna komma ifråga, vore Kungl. Maj:ts avsikt att senare avlåta proposition om uppförande av ny byggnad på beskickningstomten; i avbidan härpå beräknades för budgetåret 1938/39 visst

anslag. I skrivelse till riksdagen den 8 april 1938 (nr 283) meddelade emellertid Kungl. Maj:t, att proposition i ämnet icke komme att avlåtas, enär ärendets beredning ej kunde väntas bli avslutad i tid härför.

Den i 1938 års statsverksproposition uttalade uppfattningen att reparation ej borde påkostas det nuvarande beskickningshuset vid 63 Zaimoku-cho, Azabu-ku, en uppfattning som bland annat stöder sig på ett av byggnadsstyrelsen den 24 maj 1937 avgivet utlåtande, har under sakens fortsatta utredning endast ytterligare bestyrkts. För att sätta huset i stånd och skapa tillfredsställande trygghet för i detsamma boende skulle erfordras vidtagande av reparations- och förstärkningsarbeten för bortåt 100,000 kronor, en åtgärd som enligt sakkunnigas samstämmiga omdöme byggnaden ej vore värd och som i längden skulle visa sig i hög grad oekonomisk.

Samtidigt har emellertid även tvekel uppstått, huruvida överhuvud taget beskickningen lämpligen bör bibehållas på nuvarande plats och i sådant syfte kapital nedläggas i ett nybygge på tomten. Enligt vad sändebudet i Tokio, envoyén W. Bagge upplyst, synes denna tomt, som är belägen vid en smal gata i de inre delarna av en eljest för bostadsändamål lämplig stadsdel, genom stadens utveckling hava väsentligt förlorat i värde, särskilt sedan i samband med den tilltagande användningen av automobiler olägenheterna av tomtens instängda läge och den trånga tillfartsvägen kommit att allt mera framträda. Tanken att genom en ändrad placering av en eventuell ny byggnad bereda ökat svängrum och parkeringsmöjligheter för automobiler inom beskickningens område har av olika skäl måst övergivnas. Bland övriga mera betydande olägenheter må nämnas, att tomtens beskaffenhet gör det svårt att undvika att en del av byggnaden måste förläggas på berggrund; så är fallet beträffande det nuvarande beskickningshuset och denna omständighet synes i hög grad hava bidragit till att de på platsen ständigt återkommande större och mindre jordbävningarna haft en så snabbt förstörande verkan på byggnaden i fråga. Under sådana förhållanden och då det med hänsyn till den ringa tillgången i Tokio på för beskickningsändamål lämpliga hus visat sig omöjligt att genom inköp eller mera stadigvarande förhyrning av en redan bebyggd fastighet lösa beskickningens förläggningsfråga, föreslog envoyén Bagge, att den nuvarande fastigheten måtte utbytas mot en bättre belägen obebyggd tomt och en ny byggnad därpå uppföras.

Eftersom fastigheten vid Zaimoku-cho på sin tid inköpts av statsverket för 388,000 kronor, ansåg jag det anförda förslaget svårligen kunna förordas, så länge det förutsatte ett mer eller mindre betydande tillskott av statsmedel enbart för förvärvet av en bättre tomt, vilket emellertid syntes oundvikligt, eftersom den å den nuvarande uppförda byggnaden i föreliggande skick har ringa värde. Denna del av svårigheterna har emellertid nu undanröjts, sedan vissa enskilda ävensom vissa i Japan verksamma svenska affärsföretag, vilka i detta sammanhang ådagalagt en framstående frikostighet, ställt en tomt till statens förfogande såsom gåva. Den 10 nästlidne mars förklarade Kungl. Maj:t Sig vilja tacksamt mottaga gåvan. Om tomten i fråga meddelas i skrivelse från sändebudet den 21 mars följande uppgifter:

Tomten omfattar en areal av 6,281 m² (mot den nuvarande tomtens 2,850 m²) och har förvärvats för ett pris av 402,800 yen, motsvarande 463,220 kro-

nor. Den är belägen vid gatan Ichibei-cho i stadsdelen Azabu-ku i ett utpräglat förnämligt bostadskvarter, vilket enligt sändebudets uppfattning även torde hava goda utsikter att kunna bevara sin nuvarande karaktär. Jämfört med den gamla fastigheten är läget betydligt mera centralt och avsevärt närmare den del av staden, där kejserliga palatset, utrikesministeriet och flertalet officiella byggnader äro belägna. Tomten är högt och fritt belägen samt ur alla synpunkter synnerligen väl lämpad för det avsedda ändamålet. Utsikten mot söder är fri, då den angränsande tomten ligger avsevärt lägre. Även detta framhålles såsom en betydelsefull omständighet med hänsyn till i Tokio rådande klimatiska betingelser.

I telegram den 11 innevarande april har beskickningschefen meddelat, att ritningar jämte kostnadsberäkningar till ett beskickningshus, att uppföras på den nya tomten, färdigställt och omedelbart komme att insändas. Enligt telegrammet avser kostnadsförslaget en byggnad med 1,355 m² golvyta, kansli inberäknat, utförd i armerad betong; egentliga byggnadskostnader 205,000 yen, värme-, vatten- och belysningsanläggningar 70,400 yen, garage och tjänarebostäder 12,250 yen, trädgårdsanläggning, mur och grindar 27,150 yen samt arkitektarvode 38,000 yen, tillhoppa 352,800 yen eller 405,720 kronor.

Under december månad 1938 anmälde Bagge, att ett anbud å beskickningens nuvarande fastighet inkommit från en spekulant, som vore beredd att för densamma erlægga ett pris av 150,000 yen eller omkring 170,000 kronor, ett anbud som med hänsyn till föreliggande omständigheter bedömdes såsom fördelaktigt. Det visade sig emellertid, att spekulanten ej var beredd att avvakta det för frågans avgörande erforderliga riksdagsbeslutet. Anbudet har därför förfallit och något nytt sådant föreligger för närvarande icke.

Sedan sålunda en tomt kommit i statens besittning, som efter allt att döma synes vara i hög grad lämpad för en beskickning, är det givetvis önskvärt att tomten också utan dröjsmål bebygges, bland många andra skäl redan därför, att den nu för beskickningen provisoriskt förhyrda fastigheten drager en årlig kostnad av omkring 12,000 kronor. Jag tvekar därför ej att, ehuru utredningen i byggnadsfrågan ännu är ofullständig, tillstyrka, att förslag i ämnet nu förelägges riksdagen.

Handlingarna i ärendet kunna tydligen ej vara i Stockholm förrän tidigast i början av maj och eftersom — icke minst med hänsyn till att det gäller ett byggnadsföretag på avlägsen ort och under för oss delvis främmande förhållanden — sakens beredning i byggnadsstyrelsen torde taga avsevärd tid i anspråk, skulle en på ämbetsverkets yttrande grundad proposition svårligen kunna föreläggas den nu församlade riksdagen. Att särskilt forcera utredningsarbetet synes mig så mycket mindre böra komma i fråga, som envoyén Bagge förväntas anlända till Sverige på semester under senare delen av maj och lämpligen bör erhålla tillfälle att inför byggnadsstyrelsen muntligen framlägga sina synpunkter och tillhandagå med eventuella närmare upplysningar. Då man under sådana förhållanden riskerar att förlora ett helt år, därest icke riksdagen nu beredes tillfälle att åtminstone i princip taga ställning till frågan, föreslår jag, att riksdagens medgivande inhämtas till att ett byggnadsföretag må igångsättas. Totalkostnaden torde på grundval av ti-

Departement-
chefen.

digare angivna siffra av omkring 405,000 kronor med tillägg av ett belopp för oförutsedda utgifter få fastställas till högst 450,000 kronor, varav dock endast 200,000 kronor behöva stå till förfogande under det instundande budgetåret.

Samtidigt torde riksdagens medgivande till försäljning av den staten tillhöriga fastigheten vid Zaimoku-cho böra utverkas. Den inkomst, som kan påräknas vid en sådan försäljning, kan svårigen nu med någon säkerhet angivas. Utöver vad nyss anförts beträffande ett mot slutet av förra året inkommet anbud torde jag emellertid i sådant hänseende få nämna, att fastigheten är i statens allmänna fastighetsfond bokförd med ett markvärde av 125,000 kronor; byggnadsvärdet har helt avskrivits.

Då frågan om nyss berörda fastighetsförsäljning skall föreläggas riksdagen, torde tillfälle erbjuda sig att även utverka bemyndigande till försäljning av två andra staten tillhöriga fastigheter, nämligen fastigheterna i Leningrad och i Wien, av vilka den förra står oanvänd och den senare endast till ringa del tages i bruk för det olönade konsulatet på platsen. Ifrågasvarande fastigheter äro i statens allmänna fastighetsfond upptagna med följande belopp, nämligen: fastigheten i Leningrad 500,000 kronor (enbart byggnadsvärde, markvärde ej beräknat) samt fastigheten i Wien 450,000 kronor (120,000 kronor markvärde, 330,000 kronor byggnadsvärde). Dessa belopp kunna emellertid endast i begränsad utsträckning tjäna till ledning för bedömning av fastigheternas saluvärde i innevarande stund. Med hänsyn till de förhållanden, under vilka avgöranden beträffande dylika affärer i främmande länder ofta måste träffas, finner jag det önskvärt, att Kungl. Maj:t erhåller den rörelsefrihet, som ligger i ett bemyndigande att sälja alla tre fastigheterna till skäligt pris.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Uppförande av beskickningshus i Tokio m. m. å kapitalbudgeten för budgetåret 1939/40 under rubrik Statens allmänna fastighetsfond anvisa ett reservationsanslag av . . . . . kronor 200,000,

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att för skäligt pris försälja ej mindre den staten tillhöriga fastigheten under adress 63 Zaimoku-cho, Azabu-ku, i Tokio, än även statens fastigheter i Leningrad och i Wien.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition till riksdagen skall avlätas av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Carl-H. Borgensstierna.